

Avant-projet d'ordonnance portant assentiment au Protocole additionnel de Nagoya-Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation relatif au Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques à la Convention sur la diversité biologique, fait à Nagoya, le 15 octobre 2010.

Voorontwerp van Ordonnantie houdende instemming met het Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 15 oktober 2010.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Sur la proposition de la Ministre de l'Environnement et de l'Énergie ;

Op voordracht van de Minister van Leefmilieu en Energie;

Après délibération,

Na beraadslaging,

Arrête

Besluit

La Ministre chargée de l'Environnement, de l'Énergie, du Logement et de la Qualité de vie, est chargée de présenter au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, le projet d'ordonnance dont la teneur suit:

De Minister belast met Leefmilieu, Energie, Huisvesting en Levenskwaliteit, is ermee belast bij het Brussels Hoofdstedelijk Parlement de ontwerpordonnantie in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Art. 2

Le Protocole additionnel de Nagoya-Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation relatif au Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques à la Convention sur la diversité biologique, fait à Nagoya, le 15 octobre 2010, sortira son plein et entier effet.

Art. 2

Het Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 15 oktober 2010, zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3

§1 Sous réserve du paragraphe 2, les annexes au Protocole additionnel, adoptées en application de l'article 30, alinéa 2, de la Convention sur la diversité biologique du 5 juin 1992, sortiront leur plein et entier effet.

Art. 3

§1 Onder voorbehoud van paragraaf 2 zullen de aanvullende bijlagen bij het Protocol, die met toepassing van artikel 30, tweede lid van het Verdrag inzake biologische diversiteit van 5 juni 1992, aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

§2 Dans les trois mois suivant son adoption, le Gouvernement notifie au Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale toute annexe communiquée par le Dépositaire.

§2 De Regering meldt elke bijlage die werd meegedeeld door de Depositaris binnen een termijn van drie maanden na de aanneming ervan aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Dans les six mois suivant la notification du Gouvernement, le Parlement peut s'opposer à ce que l'annexe sorte son plein et entier effet.

Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van de Regering kan het Parlement zich ertegen verzetten dat de bijlage volkomen gevolg zal hebben.

Art. 4

§1 Sous réserve du paragraphe 2, les modifications des annexes au Protocole additionnel, adoptées en application de l'article 30, alinéas 2 et 3, de la Convention sur la diversité biologique du 5 juin 1992, sortiront leur plein et entier effet.

Art. 4

§1 Onder voorbehoud van paragraaf 2 zullen de wijzigingen van de bijlagen bij het Aanvullend Protocol, die met toepassing van artikel 30, tweede en derde lid van het Verdrag inzake biologische diversiteit van 5 juni 1992 aangenomen worden, volkomen gevolg hebben.

§2 Dans les trois mois suivant son adoption, le §2 De Regering meldt elke wijziging van bijlage die werd
Gouvernement notifié au Parlement de la Région de meegedeeld door de Depositaris binnen een termijn van drie
Bruxelles-Capitale toute modification d'annexe maanden na de aanneming ervan aan het Parlement van het
communiquée par le Dépositaire. Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Dans les six mois suivant la notification du Binnen een termijn van zes maanden na de mededeling van
Gouvernement, le Parlement peut s'opposer à ce que la de Regering kan het Parlement zich ertegen verzetten dat de
modification d'annexe sorte son plein et entier effet. wijziging van bijlage volkomen gevolg zal hebben.

Bruxelles,

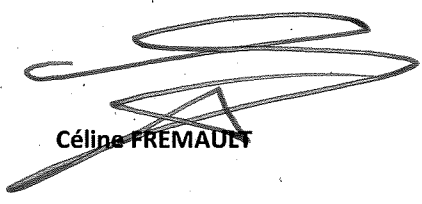
Brussel,

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles- Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de De Minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke
Bruxelles-Capitale Regering,

Rudi VERVOORT

La Ministre du Logement, de la Qualité de Vie, de De Minister van Huisvesting, Levenskwaliteit, Leefmilieu en
l'Environnement et de l'Energie Energie

Céline FREMAULT

Avant-Projet d'ordonnance portant assentiment au protocole additionnel de Nagoya – Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation relatif au Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques à la Convention sur la diversité biologique, fait à Nagoya, le 15 octobre 2010.

Voorontwerp van Ordonnantie houdende instemming met het Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling bij het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid bij het Verdrag inzake biologische diversiteit, gedaan te Nagoya op 15 oktober 2010.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. CONTEXTE

I. CONTEXT

Le Protocole additionnel de Nagoya – Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation des risques biotechnologiques complète le Protocole de Cartagena sur la prévention de ces mêmes risques qui avait été conclu sous l'égide de la Convention sur la diversité biologique.

Het Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling inzake bioveiligheid vult het Protocol van Cartagena inzake diezelfde bioveiligheid aan, dat werd gesloten onder de bescherming van het Verdrag inzake biologische diversiteit.

La Convention sur la diversité biologique (ci-après la « Convention ») est le premier accord mondial sur la conservation et le respect à long terme de la diversité biologique. Elle a été signée à l'occasion de la Conférence des Nations Unies sur l'Environnement et le Développement à Rio de Janeiro (Brésil) en 1992. Elle a été ratifiée par la Belgique le 22 novembre 1996 et est entrée en vigueur dans l'ordre juridique belge le 22 février 1997. Avec 196 Parties, la Convention bénéficie d'une participation quasi universelle. Cette Convention marque un tournant dans le droit international en reconnaissant, pour la première fois, que la conservation de la diversité biologique est « une préoccupation commune à l'humanité » et qu'elle fait partie intégrante du processus de développement.

Het Verdrag inzake biologische diversiteit (hierna het 'Verdrag') is de eerste wereldwijde overeenkomst over het behoud en de instandhouding van de biologische diversiteit op lange termijn. Het werd in 1992 in Rio de Janeiro (Brazilië) ondertekend naar aanleiding van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Milieu en Ontwikkeling. Het werd door België geratificeerd op 22 november 1996 en is in de Belgische rechtsorde in werking getreden op 22 februari 1997. Met 196 partijen is het verdrag vrijwel universeel van toepassing. Dit verdrag vormt een keerpunt in het internationale recht doordat het voor het eerst erkent dat het behoud van de biologische diversiteit 'een gemeenschappelijke zorg van de mensheid' is en een integrerend deel van het ontwikkelingsproces uitmaakt.

Huit ans plus tard, le 29 janvier 2000, conformément à l'article 19 § 3 de la Convention, la Conférence des Parties à la Convention adopte le Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques (ci-après le « Protocole de Cartagena ») comme accord complémentaire à la Convention. Il a été ratifié par la Belgique le 15 avril 2004 et est entré en vigueur le 14 juillet 2004 dans l'ordre juridique belge. Il compte à ce jour 171 Parties. Ce Protocole vise à prévenir les risques découlant de la manipulation, du transport et de l'utilisation des organismes vivants modifiés issus des biotechnologies modernes qui peuvent avoir des effets nocifs sur la diversité biologique, en prenant aussi en compte les risques sur la santé humaine.

Acht jaar later, op 29 januari 2000, heeft de Conferentie van de Partijen overeenkomstig artikel 19 § 3 van het Verdrag het Protocol van Cartagena inzake bioveiligheid goedgekeurd (hierna het 'Protocol van Cartagena') als aanvullende overeenkomst bij het Verdrag. Het werd op 15 april 2004 geratificeerd door België en is op 14 juli 2004 in werking getreden in de Belgische rechtsorde. Het telt vandaag 171 Partijen. Dit Protocol heeft tot doel de risico's te voorkomen die voortvloeien uit de behandeling, het vervoer en het gebruik van veranderde levende organismen die zijn voortgekomen uit de moderne biotechnologie en die nadelige gevolgen kunnen hebben op de biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

Le volet responsabilité et réparation faisait a priori partie des objets de négociation lors de l'élaboration du Protocole de Cartagena. Cependant, les Parties à la

Het onderdeel aansprakelijkheid en schadeloosstelling was a priori een van de onderwerpen waarover werd onderhandeld bij het opstellen van het Protocol van

négociation ne s'étant pas accordées sur ce point, elles ont postposé, via l'insertion de l'article 27 dans le Protocole de Cartagena, l'aménagement d'un régime de responsabilité en matière d'organismes vivants modifiés.

Cartagena. Aangezien de onderhandelende Partijen op dit punt echter niet tot overeenstemming waren gekomen, stelden zij de uitwerking van een aansprakelijkheidsregeling inzake veranderde levende organismen uit door artikel 27 in het Protocol van Cartagena op te nemen.

Ces négociations ont abouti à l'adoption du **Protocole additionnel de Nagoya – Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation des risques biotechnologiques** (ci-après le « Protocole additionnel »). Il a été adopté le 15 octobre 2010 à Nagoya à l'occasion de la cinquième réunion de la Conférence des Parties à la Convention (ci-après « COP ») siégeant en tant que Réunion des Parties au Protocole de Cartagena et est entré en vigueur au niveau international le 5 mars 2018. Plusieurs séances de négociation ayant eu lieu dans la ville de Kuala Lumpur, son nom a également été associé au Protocole additionnel.

Deze onderhandelingen hebben geleid tot de aanneming van het **Aanvullend Protocol van Nagoya-Kuala Lumpur inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling inzake bioveiligheid** (hierna het 'Aanvullend Protocol'). Het werd op 15 oktober 2010 aangenomen in Nagoya ter gelegenheid van de vijfde vergadering van de Conferentie van de Partijen bij het Verdrag (hierna: 'COP'), die als Vergadering van de Partijen bij het Protocol van Cartagena fungeert en is op 5 maart 2018 op internationaal niveau in werking getreden. Omdat meerdere onderhandelingsessies plaatsvonden in de stad Kuala Lumpur werd ook de naam van die stad aan het Aanvullend Protocol verbonden.

Il y a lieu de préciser d'emblée que si la Convention et ses Protocoles utilisent le terme organisme vivant modifié (OVM) plutôt que la notion plus courante d'organisme génétiquement modifié (OGM), les deux notions sont à peu de choses près équivalentes. Les OVM sont définis dans le Protocole de Cartagena comme « *tout organisme vivant possédant une combinaison de matériel génétique inédite obtenue par recours à la biotechnologie moderne* ». Les OVM excluent donc certains OGM, lorsque ces derniers sont compris comme produits génétiquement modifiés prêts à la consommation qui ne sont plus vivants et ne disposent plus de leur capacité à se reproduire, par exemple la farine ou les aliments cuisinés issus d'OVM.

Hoewel het Verdrag en de Protocollen erbij de term veranderd levend organisme (VLO) gebruiken in plaats van het meer gangbare begrip genetisch gemodificeerd organisme (GGO) dient te worden verduidelijkt dat deze begrippen nagenoeg gelijkwaardig zijn. VLO's worden in het Protocol van Cartagena omschreven als '*een levend organisme dat een nieuwe combinatie van genetisch materiaal bezit, die is verkregen door het gebruik van moderne biotechnologie*'. VLO's sluiten dus bepaalde GGO's uit wanneer laatstgenoemden worden opgevat als verbruiksklare genetisch gemodificeerde producten die niet meer levend zijn en niet langer beschikken over de mogelijkheid om zich te reproduceren, bijvoorbeeld meel of bereide voedingsmiddelen afkomstig van VLO's.

Le Protocole additionnel prescrit la prise de mesures d'intervention en cas de dommages résultant d'un mouvement transfrontière d'OVM ou lorsqu'il existe une probabilité suffisante de survenance de dommage si des mesures d'intervention ne sont pas prises en temps utile. En application du principe du pollueur-payeur, il met en place un système de responsabilité qui couvre les dommages causés à la diversité biologique en mettant la responsabilité à charge des opérateurs, c'est-à-dire toute personne qui contrôle directement ou indirectement l'OVM.

Het Aanvullend Protocol verplicht tot het nemen van tegenmaatregelen bij schade die werd veroorzaakt door VLO's die grensoverschrijdend werden verplaatst of wanneer er een voldoende waarschijnlijkheid bestaat dat zich schade zal voordoen als er niet tijdig tegenmaatregelen worden getroffen. Op grond van het beginsel van de vervuiler betaalt voert het een aansprakelijkheidsregeling in voor de schade die aan de biodiversiteit wordt veroorzaakt door de aansprakelijkheid ten laste te leggen van de exploitanten, d.w.z. eenieder die de VLO's rechtstreeks of onrechtstreeks controleert.

En date du 14 septembre 2018, le Protocole additionnel comptait 42 Parties, y compris l'Union européenne (ci-après « UE ») et la majorité de ses Etats membres. La Belgique est quant à elle signataire depuis le 20 septembre 2011.

Op 14 september 2018 telde het Aanvullend Protocol 42 Partijen, met inbegrip van de Europese Unie (hierna de 'EU') en de meerderheid van haar lidstaten. België heeft het op 20 september 2011 ondertekend.

Conformément à la Convention, les organisations régionales d'intégration économique peuvent être Parties à ses protocoles, à certaines conditions. Etant donné que le domaine de la responsabilité

Overeenkomstig het Verdrag kunnen de regionale organisaties voor economische integratie onder bepaalde voorwaarden Partij zijn bij zijn Protocollen. Aangezien de milieuaansprakelijkheid tot de bevoegdheid van de EU

environnementale relève de la compétence de l'UE (cfr. Art 191 du Traité sur le fonctionnement de l'UE), la Commission européenne a participé aux négociations du Protocole additionnel. Elle était tenue de veiller à ce que les résultats des négociations soient conformes à la législation de l'UE en matière de responsabilité et de réparation environnementale internationale, essentiellement la directive 2004/35/CE sur la responsabilité environnementale en ce qui concerne la prévention et la réparation des dommages environnementaux. Cette dernière met en place un cadre reposant sur le principe du "pollueur-payeur", en vertu duquel les coûts liés à la prévention ou à la réparation des dommages causés à l'environnement doivent être supportés par le pollueur (soit, aux termes de la directive «l'exploitant qui cause un dommage environnemental grave ou qui crée une menace imminente d'un tel dommage», cf. considérant 18). C'est pourquoi, le Conseil de l'UE a indiqué dans sa décision relative à la conclusion au nom de l'UE du protocole additionnel, qu'elle «a déjà adopté des instruments juridiques liant ses Etats membres dans toutes les matières régies par le présent protocole».

behoort (cfr. art 191 van het Verdrag betreffende de werking van de EU) heeft de Europese Commissie deelgenomen aan de onderhandelingen over het Aanvullend Protocol. Ze diende ervoor te zorgen dat de resultaten van de onderhandelingen in overeenstemming waren met de EU-wetgeving inzake internationale aansprakelijkheid en schadeloosstelling op het vlak van leefmilieu, hoofdzakelijk de richtlijn 2004/35/EG betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade. Deze richtlijn voert een raamwerk in dat steunt op het beginsel dat de vervuiler betaalt, op basis waarvan de kosten die verband houden met het voorkomen of het herstellen van milieuschade voor rekening zijn van de vervuiler (in de bewoordingen van de richtlijn 'een exploitant die milieuschade veroorzaakt of een onmiddellijk gevaar doet ontstaan dat zich dergelijke schade voordoet', cfr. overweging 18). Daarom heeft de Raad van de EU in zijn beslissing over het sluiten van het aanvullend protocol in naam van de EU verklaard dat zij 'met betrekking tot alle onder dit protocol vallende zaken reeds wettelijke instrumenten heeft vastgesteld die bindend zijn voor haar lidstaten'.

II. COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er - Objectif

Le Protocole additionnel crée un régime international de responsabilité et réparation pour les dommages causés à la biodiversité par des OVM qui ont fait l'objet d'un mouvement transfrontière. L'objectif de ce régime est de contribuer à la protection et à l'utilisation durable de la biodiversité, tenant compte également des risques pour la santé humaine.

Article 2 – Définition des termes

Le Protocole additionnel renvoie aux définitions données dans les articles 2 de la Convention et 3 du Protocole de Cartagena.

La notion d'« organisme vivant modifié » s'entend ainsi de « tout organisme vivant possédant une combinaison de matériel génétique inédite obtenue par recours à la biotechnologie moderne ».

Certains termes propres au Protocole additionnel font l'objet de nouvelles définitions, notamment :

- Le terme de « **dommage** » se définit comme « un effet défavorable sur la conservation et l'utilisation durable de la diversité biologique, en tenant compte des risques pour la santé humaine ». Cet effet défavorable doit être significatif et mesurable ou autrement observable. Le Protocole additionnel vise donc spécialement les dommages causés à la biodiversité, qui peuvent être qualifiés de

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 - Doelstelling

Het Aanvullend Protocol stelt een internationale regeling inzake aansprakelijkheid en schadeloosstelling vast voor de schade die VLO's die grensoverschrijdend werden verplaatst veroorzaken aan de biodiversiteit. Het doel van deze regeling is bij te dragen aan het behoud en duurzaam gebruik van biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens.

Artikel 2 - Definitie van de begrippen

Het Aanvullend Protocol verwijst naar de definities die worden gegeven in artikel 2 van het Verdrag en in artikel 3 van het Protocol van Cartagena.

Onder 'veranderd levend organisme' wordt bijgevolg verstaan: 'een levend organisme dat een nieuwe combinatie van genetisch materiaal bezit, die is verkregen door het gebruik van moderne biotechnologie'.

Voor bepaalde specifieke termen van het Aanvullend Protocol worden nieuwe definities gegeven, met name:

- De term « **schade** » wordt omschreven als 'een nadelig effect op het behoud en duurzaam gebruik van biologische diversiteit, waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens'. Dit nadelig effect moet aanzienlijk en meetbaar of anderszins waarneembaar zijn. Het Aanvullend Protocol beoogt dus in het bijzonder de schade aan de biodiversiteit die als 'zuivere milieuschade' kan worden

«dommages purement environnementaux», autrement dit des dégâts causés à des composantes de l'environnement qui ne font pas l'objet d'un droit réel (il ne vise donc pas p.ex. l'atteinte à la propriété d'un propriétaire dont les terres auraient subi un dommage, soumis au régime classique de la responsabilité civile). Ainsi, le champ d'application du Protocole additionnel restera en marge d'une grande partie du droit classique de la responsabilité civile, notamment les formes traditionnelles de préjudices matériels et personnels. La formule «en tenant compte des risques pour la santé humaine» peut porter à confusion en ce qu'elle pourrait être comprise comme une volonté d'inclure les préjudices personnels. Sa portée est néanmoins autre, dès lors qu'elle vise à une prise en considération des effets sur la santé humaine (prise en compte indirecte) lors de l'évaluation permettant de déterminer si un dommage significatif a été causé à la biodiversité.

- Concernant la définition du responsable («opérateur»), le Protocole additionnel laisse une grande marge de manœuvre au droit interne en le définissant comme «toute personne qui contrôle directement ou indirectement l'OVM à l'origine du dommage». Il pourrait ainsi s'agir, par exemple, du titulaire de permis, de la personne qui a mis l'OVM sur le marché, le concepteur, le producteur, l'auteur de la notification, l'exportateur, l'importateur, le transporteur ou le fournisseur.
- Les «mesures d'intervention» sont les mesures prises pour restaurer la biodiversité ou pour prévenir, minimiser, confiner, atténuer ou autrement éviter le dommage.

Article 3 – Champ d'application

Le champ d'application du Protocole additionnel ne couvre que les dommages résultant de mouvements transfrontières d'OVM. Par conséquent, le Protocole additionnel, comme le Protocole de Cartagena, ne s'applique qu'à des risques importés. Les OVM originaux produits dans le pays ne sont pas soumis au Protocole additionnel.

Le Protocole additionnel s'applique également aux dommages résultant de mouvements transfrontières non intentionnels, ainsi qu'aux dommages résultant de mouvements transfrontières illicites. Le dommage doit être survenu dans des zones situées dans les limites de la juridiction nationale des Parties.

En outre, les mécanismes du Protocole additionnel ne pourront être appliqués qu'aux dommages qui auront débuté après l'entrée en vigueur du Protocole additionnel pour la Partie vers la juridiction de laquelle aura eu lieu le mouvement transfrontière.

aangemerkt, m.a.w. schade die wordt veroorzaakt aan elementen van het leefmilieu waarop geen zakelijk recht bestaat (het beoogt dus bijvoorbeeld niet de aantasting van het eigendom van een eigenaar van wie de gronden schade zouden hebben geleden, want die valt onder de klassieke burgerlijke aansprakelijkheidsregeling). Het toepassingsgebied van het Aanvullend Protocol zal dus buiten het grootste deel van het klassieke recht inzake wettelijke aansprakelijkheid blijven, met name de traditionele vormen van materiële en persoonlijke schade. De formule 'waarbij ook rekening wordt gehouden met de risico's voor de gezondheid van de mens' kan tot verwarring leiden omdat ze zou kunnen worden begrepen alsof rekening wordt gehouden met persoonlijke schade. De reikwijdte ervan is echter anders, aangezien ze tot doel heeft rekening te houden met de effecten op de gezondheid van de mens (indirecte overweging) bij de beoordeling of er aanzienlijke schade aan de biodiversiteit is toegebracht.

Wat de definitie van de verantwoordelijke ('exploitant') betreft, laat het Aanvullend Protocol een grote speelruimte aan het nationale recht door dat begrip te omschrijven als 'elke persoon die direct of indirect controle uitoefent over het VLO dat aan de oorsprong ligt van de schade'. Het zou dus kunnen gaan om bijvoorbeeld de vergunninghouder, de persoon die het VLO op de markt heeft gebracht, de ontwikkelaar, de producent, de kennisgever, de uitvoerder, de invoerder, de vervoerder of de leverancier.

De 'tegenmaatregelen' zijn de maatregelen die werden genomen om de biodiversiteit te herstellen, schade te voorkomen, tot een minimum te beperken, te beheersen, te verminderen of op andere wijze te vermijden.

Artikel 3 - Toepassingsgebied

Het toepassingsgebied van het Aanvullend Protocol bestrijkt enkel de schade die voortvloeit uit grensoverschrijdende verplaatsing van VLO's. Bijgevolg is het Aanvullend Protocol, net als het Protocol van Cartagena, enkel van toepassing op geïmporteerde risico's. Het Aanvullend Protocol is niet van toepassing op de originele VLO's die in het land worden geproduceerd.

Het Aanvullend Protocol is ook van toepassing op schade die voortvloeit uit onbedoelde grensoverschrijdende verplaatsingen, alsmede op schade die voortvloeit uit illegale grensoverschrijdende verplaatsingen. De schade moet zich hebben voorgedaan binnen de grenzen van het nationale rechtsgebied van Partijen.

Bovendien kunnen de regelingen van dit Aanvullend Protocol enkel worden toegepast op schade die is aangevangen na de inwerkingtreding van dit Aanvullend Protocol voor de Partij naar wier rechtsgebied de grensoverschrijdende verplaatsing plaatsvond.

Article 4 – Lien de causalité

Conformément aux principes généraux de la responsabilité, il doit exister un lien de causalité entre la cause (l'OVM) et l'effet (le dommage).

Le Protocole additionnel renvoie au droit interne pour la détermination des conditions de ce lien de causalité.

Article 5 – Mesures d'intervention

Cet article constitue le principal pilier du Protocole additionnel.

En cas de survenance d'un dommage, l'opérateur doit en informer immédiatement les autorités, évaluer le dommage et prendre de lui-même les mesures d'intervention appropriées. Les autorités doivent parallèlement identifier l'opérateur, évaluer elles aussi le dommage et déterminer les mesures d'intervention à prendre (en principe de façon motivée).

Il s'agit de restaurer la diversité biologique, aux conditions qui existaient avant que le dommage ne soit survenu ou leur équivalent le plus proche. Si ce n'est pas possible, la perte de diversité biologique doit être remplacée par d'autres éléments constitutifs de celle-ci.

En cas de probabilité de survenance d'un dommage, l'opérateur est également tenu de prendre les mesures d'intervention appropriées afin d'éviter ce dommage.

Les autorités peuvent se substituer à l'opérateur défaillant, et demander le remboursement des frais occasionnés par les mesures prises.

Un droit de recours doit être ouvert à l'opérateur.

Article 6 – Exemptions

Des exemptions à la responsabilité de l'opérateur peuvent être organisées par les Parties, par exemple en cas de force majeure ou de conflit armé.

Article 7 – Délais

La question des délais est laissée à l'appréciation des Parties. Il est ainsi renvoyé au droit interne qui peut prévoir des délais de prescription, de recouvrement des coûts et dépenses, ou d'accomplissement des mesures d'intervention.

Article 8 – Limites financières

Le droit interne peut organiser des plafonds pour le recouvrement des coûts liés aux mesures d'intervention, en vue de limiter la charge financière de l'opérateur en cas de dommage.

Article 9 – Droit de recours

Cet article précise que le Protocole additionnel n'interfère pas dans les possibilités de recours ou d'indemnisation qu'aurait l'opérateur à l'encontre d'une autre personne.

Artikel 4 - Oorzakelijk verband

Overeenkomstig de algemene beginselen inzake aansprakelijkheid moet er een oorzakelijk verband bestaan tussen de oorzaak (het VLO) en het gevolg (de schade).

Het Aanvullend Protocol verwijst naar het nationale recht voor de vaststelling van de voorwaarden van dit oorzakelijk verband.

Artikel 5 - Tegenmaatregelen

Dit artikel vormt de hoofdpijler van het Aanvullend Protocol.

In het geval van schade moet de exploitant de bevoegde autoriteit onmiddellijk inlichten, de schade beoordelen en zelf passende tegenmaatregelen nemen. Parallel hiermee moet de bevoegde autoriteit de identiteit vaststellen van de exploitant, de schade eveneens beoordelen en de te nemen tegenmaatregelen bepalen (in principe met redenen omkleed).

Het gaat erom de biologische diversiteit te herstellen in de toestand die bestond voordat de schade optrad of in een toestand die deze zo dicht mogelijk benadert. Indien dat niet mogelijk is moet het verlies van biologische diversiteit worden gecompenseerd door andere componenten van biologische diversiteit.

Ook wanneer er een kans bestaat dat schade zal optreden wordt de exploitant verplicht passende tegenmaatregelen te nemen teneinde dergelijke schade te vermijden.

De bevoegde autoriteit kan in de plaats treden van de exploitant die in gebreke blijft en de terugbetaling eisen van de kosten die door de genomen maatregelen werden veroorzaakt.

De exploitant moet over rechtsmiddelen beschikken.

Artikel 6 - Uitsluitingen

De Partijen kunnen voorzien in uitsluitingsgronden voor de aansprakelijkheid van de exploitant, bijvoorbeeld bij overmacht of oorlogshandelingen.

Artikel 7 - Termijnen

De termijnen worden aan de beoordeling van de Partijen overgelaten. Zo wordt verwezen naar het nationale recht dat kan voorzien in verjaringstermijnen, termijnen voor het verhalen van kosten en uitgaven, of voor het uitvoeren van de tegenmaatregelen.

Artikel 8 – Financiële grenzen

Het nationale recht kan voorzien in bovengrenzen voor het verhalen van kosten en uitgaven die verband houden met tegenmaatregelen om de financiële last van de exploitant bij schade te beperken.

Artikel 9 - Verhaalsrecht

Dit artikel verduidelijkt dat het Aanvullend Protocol niet interfereert in de mogelijkheden tot verhaal of schadeloosstelling van de exploitant jegens een andere persoon.

Article 10 – Garantie financière

Les Parties peuvent prévoir dans leur droit interne une obligation dans le chef de l'opérateur de garantir financièrement sa responsabilité (par exemple au moyen d'une assurance ou de garanties bancaires), dans le respect de leurs droits et obligations au niveau international.

La première réunion de la COP après l'entrée en vigueur du Protocole additionnel devrait aborder les mécanismes de garantie financière et demander qu'une étude globale soit menée à ce sujet.

Article 11 – Responsabilité des Etats pour des faits internationalement illicites

Les dispositions du Protocole additionnel ne portent pas atteinte au régime de responsabilité des Etats pour des faits internationalement illicites.

Article 12 – Application et lien avec la responsabilité civile

Responsabilité environnementale :

Les Parties doivent prévoir dans leur droit interne des règles et procédures propres à remédier aux dommages de type « purement environnementaux ». Elles peuvent à cette fin choisir d'appliquer leur droit interne existant, élaborer des règles spécifiques ou procéder à une combinaison des deux.

Responsabilité civile :

L'article 12 traite également de l'articulation entre le régime de responsabilité organisé par le Protocole additionnel et les régimes internes de responsabilité civile. Ainsi, en cas de préjudice matériel ou personnel associé à un préjudice de type « purement environnemental », les Parties appliquent leur droit existant en matière de responsabilité civile, élaborent une responsabilité civile spécifique ou combinent les deux. L'article vise à exclure qu'une Partie ne prévienne pas de responsabilité civile pour les préjudices matériels et personnels causés par les OVM.

Article 13 – Evaluation et examen

Il est prévu que la COP effectue un examen de l'efficacité du Protocole additionnel tous les cinq ans suite à son entrée en vigueur. Une attention particulière sera portée sur l'efficacité des articles 10 et 12 lors du premier examen.

Article 14 – Conférence des Parties siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole

La COP instituée par la Convention, qui siège en tant que réunion des Parties au Protocole de Cartagena, servira également de réunion des Parties au Protocole additionnel, étant entendu que seuls les Etats membres au Protocole additionnel auront le droit de prendre part aux décisions le concernant. La COP s'acquittera des fonctions qui lui sont confiées par le Protocole additionnel ainsi que *mutatis mutandis* de celles qui lui

Artikel 10 - Financiële zekerheid

De Partijen kunnen in hun nationale recht een verplichting voor de exploitant opnemen om een financiële zekerheid te stellen voor zijn aansprakelijkheid (bijvoorbeeld door middel van een verzekering of bankwaarborgen) en dit op een wijze die verenigbaar is met hun internationale rechten en verplichtingen.

De eerste vergadering van de COP na de inwerkingtreding van het Aanvullend Protocol zou de regelingen van financiële zekerheid behandelen en verzoeken dat in dit verband een uitgebreid onderzoek wordt verrichten.

Artikel 11 - Aansprakelijkheid van staten voor internationale onrechtmatige daden

Dit bepalingen van het Aanvullend Protocol doen geen afbreuk aan de regels inzake aansprakelijkheid van staten voor internationale onrechtmatige daden.

Artikel 12 - Uitvoering en verhouding met wettelijke aansprakelijkheid

Milieuaansprakelijkheid:

De Partijen moeten in hun nationale recht in voorschriften en procedures voorzien om 'zuivere milieuschade' te verhelpen. Hiertoe kunnen ze ervoor kiezen om hun bestaande nationale recht, toe te passen, specifieke regels te ontwikkelen of een combinatie ervan toe te passen.

Burgerlijke aansprakelijkheid:

Artikel 12 handelt eveneens over de samenhang tussen de aansprakelijkheidsregeling die door het Aanvullend Protocol wordt georganiseerd en de interne burgerlijke aansprakelijkheidsregelingen. In geval van materiële of persoonlijke schade die samengaat met een 'zuivere milieuschade' passen de partijen hun bestaand recht inzake burgerlijke aansprakelijkheid toe, ontwikkelen een specifieke burgerlijke aansprakelijkheid of combineren beide. Het artikel wil uitsluiten dat een Partij niet voorziet in burgerlijke aansprakelijkheid voor de materiële en persoonlijke schade die door VLO's wordt veroorzaakt.

Artikel 13 - Evaluatie en toetsing

Er wordt bepaald dat de COP om de vijf jaar na de inwerkingtreding de effectiviteit van het Aanvullend Protocol toetst. Bij de eerste toetsing zal bijzondere aandacht uitgaan naar de effectiviteit van de artikelen 10 en 12.

Artikel 14 Conferentie van de Partijen die als Vergadering van de Partijen bij het Protocol fungeert

De door het Verdrag Ingestelde COP, die als Vergadering van de Partijen bij het Protocol van Cartagena fungeert, zal eveneens fungeren als de Vergadering van de Partijen bij dit Aanvullend Protocol, met dien verstande dat enkel de staten die toegetreden zijn tot het Aanvullend Protocol het recht zullen hebben om deel te nemen aan de besluiten daarover. De COP vervult de functies die haar bij dit Aanvullend Protocol zijn toegewezen en, dienovereenkomstig, de

sont assignées par l'art. 29, §4, alinéas a) et f) du Protocole de Cartagena (entre autres : formulation de recommandations, création d'organes subsidiaires, examen et adoption des amendements aux protocoles et à leurs annexes, ...).

Article 15 – Secrétariat

Le Secrétariat de la Convention fera office de secrétariat pour le Protocole additionnel.

Article 16 – Relations avec la Convention et le Protocole

Le Protocole additionnel n'amende, ni ne modifie le Protocole de Cartagena mais le complète. De plus, toutes les dispositions de ce dernier, ainsi que celles de la Convention s'appliquent *mutatis mutandis* au Protocole additionnel.

Article 17 – Signature

Cet article n'appelle pas de commentaire.

Article 18 – Entrée en vigueur

Le Protocole additionnel entrera en vigueur le nonantième jour suivant la date du dépôt du quarantième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

Article 19 – Réserves

Aucune réserve ne peut être faite au Protocole additionnel.

Article 20 – Dénonciation

A l'expiration d'un délai de deux ans après l'entrée en vigueur du Protocole additionnel à l'égard d'une Partie, cette dernière peut notifier son retrait au Dépositaire. Le retrait prendra effet au plus tôt un an plus tard. Toute Partie qui dénonce le Protocole de Cartagena est présumée avoir dénoncé également le Protocole additionnel.

Article 21 – Textes faisant foi

Les versions faisant également foi sont celles établies dans les langues officielles des Nations Unies (anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe).

functies die haar bij artikel 29, lid 4, onder a) en f), van het Protocol van Cartagena zijn toegewezen (onder meer: formuleren van aanbevelingen, oprichting van ondergeschikte organen, onderzoek en aanneming van amendementen bij de protocollen en bij hun bijlagen, ...).

Artikel 15 - Secretariaat

Het Secretariaat van het Verdrag fungeert als Secretariaat van het Aanvullend Protocol.

Artikel 16 - Verhouding tot het Verdrag en het Protocol

Het Aanvullend Protocol vormt noch een aanpassing noch een wijziging van het Protocol van Cartagena maar vormt een aanvulling ervan. Bovendien zijn de bepalingen van het Protocol van Cartagena en die van het Verdrag van overeenkomstige toepassing op het Aanvullend Protocol.

Artikel 17 - Ondertekening

Dit artikel vergt geen toelichting.

Artikel 18 - Inwerkingtreding

Het Aanvullend Protocol treedt in werking op de negentigste dag na de datum van de neerlegging van de veertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

Artikel 19 - Voorbehouden

Ten aanzien van het Aanvullend Protocol kan geen enkel voorbehoud worden gemaakt.

Artikel 20 - Opzegging

Na het verstrijken van twee jaar na de datum waarop het Aanvullend Protocol voor een Partij in werking is getreden, kan die Partij de opzegging ervan ter kennis brengen van de Depositaris. De opzegging gaat ten vroegste een jaar later in. Elke Partij die het Protocol van Cartagena opzegt wordt geacht ook het Aanvullend Protocol te hebben opgezegd.

Artikel - 21 Authentieke teksten

De teksten die gelijkelijk authentiek zijn, zijn deze in de officiële talen van de Verenigde Naties (Arabisch, Chinees, Engels, Frans, Russisch en Spaans).

III. CARACTÈRE MIXTE

Lors de sa réunion du 26 octobre 2010, le Groupe de Travail « Traités Mixtes » (GTTM), l'organe consultatif de la Conférence interministérielle de politique étrangère (CIPE), a constaté le caractère mixte du Protocole additionnel (dans un premier temps Etat fédéral/régions). Suite à l'avis du Conseil d'Etat 53.059/VR/3 rendu le 30 avril 2013 et portant sur l'avant-projet de décret d'assentiment du Gouvernement flamand au Protocole additionnel, le GTTM a étendu le caractère mixte aux communautés

III. GEMENGD KARAKTER

De Werkgroep 'Gemengde Verdragen' (WGGV), het adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), heeft tijdens haar vergadering van 26 oktober 2010 het gemengd karakter van het Aanvullend Protocol (in een eerste fase federale staat/gewesten) vastgesteld. Ten gevolge van het advies van de Raad van State 53.059/VR/3 van 30 april 2013 met betrekking tot het voorontwerp van decreet van de Vlaamse regering tot instemming met het Aanvullend Protocol heeft de WGGV op zijn vergadering van 24 mei 2013 de gemengde aard

lors de sa réunion du 24 mai 2013.

uitgebreid tot de gemeenschappen.

Toutes les entités concernées doivent donc avoir préalablement porté assentiment au Protocole additionnel pour que la Belgique puisse le ratifier.

Bijgevolg dienen alle betrokken entiteiten vooraf hun instemming te hebben betuigd met het Aanvullend Protocol voordat België het kan ratificeren.

Concernant les compétences régionales, on peut se référer à l'article 6, §1, II, 1° et 6, §1, III, 2° de la Loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, qui attribue aux régions la protection de l'environnement (notamment celle du sol, du sous-sol, de l'eau et de l'air) ainsi que la protection et la conservation de la nature.

Wat de gewestelijke bevoegdheden betreft, kunnen we verwijzen naar artikel 6, §1, II, 1° en 6, §1, III, 2° van de Bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, dat de bevoegdheid voor de bescherming van het leefmilieu (met name bodem, ondergrond, water en lucht) alsook natuurbescherming en het natuurbehoud aan de gewesten toekent.

IV. COMMENTAIRE DES ARTICLES DE L'ORDONNANCE D'ASSENTIMENT

IV. BESPREKING VAN DE ARTIKELEN VAN DE INSTEMMINGSORDONNANTIE

La mention de l'article 1er est rendue obligatoire par l'article 8, alinéa 2, de la Loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises.

Artikel 8, lid 2 van de Bijzondere Wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, stelt de vermelding van artikel 1 verplicht.

L'article 2 intègre le Protocole additionnel dans l'ordre juridique de la Région de Bruxelles-Capitale.

Artikel 2 neemt het Aanvullend Protocol op in de rechtsorde van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

L'article 3, §1er permet de concilier la procédure d'adoption simplifiée d'annexes au Protocole additionnel, conformément à l'article 30, alinéa 2 de la Convention sur la diversité biologique, avec les dispositions de l'article 167, §3 de la Constitution.

Artikel 3, § 1 maakt het mogelijk de vereenvoudigde aannemingsprocedure van bijlagen bij het Aanvullend Protocol, overeenkomstig artikel 30, lid 2 van het Verdrag inzake biologische diversiteit, te verenigen met de bepalingen van artikel 167, § 3 van de Grondwet.

Le §2 impose la communication dans les trois mois au Parlement de la Région Bruxelles-Capitale de l'adoption de toute annexe, afin qu'il puisse le cas échéant informer le Gouvernement de son éventuel désaccord dans un délai de six mois.

§ 2 legt de verplichting op om elke bijlage die werd aangenomen binnen de drie maanden mee te delen aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zodat het desgevallend de Regering binnen een termijn van zes maanden kan meedelen dat het er niet mee instemt.

Conformément à l'article 30, alinéa 1 de la Convention, les annexes sont limitées aux questions de procédure et aux questions scientifiques, techniques et administratives.

Overeenkomstig artikel 30, lid 1 van het Verdrag zijn de bijlagen beperkt tot procedureaangelegenheden en tot wetenschappelijke, technische en administratieve aangelegenheden.

L'article 4, §1er permet de concilier la procédure d'adoption simplifiée d'amendement aux annexes, conformément à l'article 30, alinéas 2 et 3 de la Convention sur la diversité biologique, avec les dispositions de l'article 167, §3 de la Constitution.

Artikel 4, § 1 maakt het mogelijk de vereenvoudigde aannemingsprocedure van amendementen bij de bijlagen, overeenkomstig artikel 30, lid 2 en lid 3 van het Verdrag inzake biologische diversiteit, te verenigen met de bepalingen van artikel 167, § 3 van de Grondwet.

Le §2 impose la communication dans les trois mois au Parlement de la Région Bruxelles-Capitale de toute modification d'annexe, afin qu'il puisse le cas échéant informer le Gouvernement de son éventuel désaccord dans un délai de six mois.

§ 2 legt de verplichting op om elke wijziging van bijlage die werd aangenomen binnen de drie maanden mee te delen aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zodat het desgevallend de Regering binnen een termijn van zes maanden kan meedelen dat het er niet mee instemt.

V. IMPORTANCE ET IMPACT POUR LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE

V. BELANG EN WEERSLAG VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

1. Importance de l'assentiment

2. Belang van de instemming

Etant donné le caractère mixte du Protocole additionnel, l'assentiment de la Région de Bruxelles-Capitale est nécessaire pour permettre sa ratification par la Belgique.

Le décret d'assentiment de la Région flamande a déjà été adopté le 4 avril 2014. Les textes d'assentiment des autres entités concernées ont également déjà entamé leur parcours législatif.

Le Protocole additionnel est entré en vigueur le 5 mars 2018 et comptait à cette date 41 Parties dont l'UE et la majorité de ses Etats membres.

La responsabilité est une question centrale en matière d'OVM, au vu des risques à la fois sanitaires, environnementaux, et sociétaux que ces technologies peuvent engendrer. Il est important qu'un contrôle et un suivi de ces risques soient mis en place par les Etats qui produisent ou importent des produits issus de la biotechnologie.

Le Protocole additionnel permet de contrôler les risques environnementaux qui étaient déjà sensiblement abordés par la Convention sur la diversité biologique et le Protocole de Cartagena, auxquels la Belgique est Partie.

Bien que la ratification du Protocole additionnel n'aura que peu d'effet en Belgique et en Région de Bruxelles-Capitale étant donné que la matière de la responsabilité et réparation des dommages causés par les OVM est déjà couverte par le droit de l'UE, l'impact international ne peut être négligé.

En effet, la superficie totale mondiale des cultures de plantes génétiquement modifiées a été multipliée par 100 depuis le début de la commercialisation des OGM 1996, date à laquelle 1,7 millions d'hectares étaient utilisés par l'agriculture biotechnologique. En 2015, les OVM ont été cultivés sur plus de 180 millions d'hectares. 85% de ces cultures se trouvent sur le continent américain (essentiellement Etats-Unis, Canada, Argentine et Brésil). Avec la Chine et l'Inde, ces pays représentent plus de 95% de la culture mondiale de plantes génétiquement modifiées (source : <http://www.isaaa.org/>). Au sein de l'UE, seules l'Espagne et le Portugal se livraient encore à ce type de culture en 2017. Les cultures concernées sont principalement le soja, le maïs, le coton et le colza.

Wegens het gemengd karakter van het Aanvullend Protocol is de instemming van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest noodzakelijk om de bekrachtiging door België mogelijk te maken.

Het instemmingsdecreet van het Vlaams Gewest werd al op 4 april 2014 aangenomen. De instemmingsteksten van de andere betrokken entiteiten hebben eveneens al hun wetgevend parcours aangevat.

Het Aanvullend Protocol is in werking getreden op 5 maart 2018 en telde op die datum 41 Partijen, waaronder de EU en de meeste van haar lidstaten.

Aansprakelijkheid is een centrale kwestie inzake VLO's, gezien de gezondheids-, milieu- en maatschappelijke risico's die deze technologieën kunnen inhouden. Het is belangrijk dat de staten die biotechnologische producten produceren of invoeren een controle en monitoring van deze risico's implementeren.

Het Aanvullend Protocol maakt het mogelijk om milieurisico's te beheersen die reeds substantieel aan bod kwamen in het Verdrag inzake Biologische Diversiteit en het Protocol van Cartagena, waarbij België Partij is.

Hoewel de ratificatie van het Aanvullend Protocol weinig effect zal hebben in België en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, aangezien de aansprakelijkheid en de schadeloosstelling van de door VLO's veroorzaakte schade reeds wordt geregeld door het EU-recht, mag het internationale effect niet worden verwaarloosd. Het totale wereldoppervlak aan genetisch gemodificeerde gewassen is namelijk verhonderdvoudigd sinds GGO's in 1996 voor het eerst op de markt werden gebracht, toen 1,7 miljoen hectare werd gebruikt voor biotechnologische landbouw. In 2015 werden VLO's geteeld op meer dan 180 miljoen hectare. 85% van die teelten bevinden zich op het Amerikaans continent (hoofdzakelijk Verenigde Staten, Canada, Argentinië en Brazilië). Samen met China en India zijn die landen goed voor meer dan 95% van de wereldwijde teelt van genetisch gemodificeerde gewassen (bron: <http://www.isaaa.org/>). In de EU waren in 2017 alleen Spanje en Portugal nog bezig met dit type teelt. De beoogde teelten zijn hoofdzakelijk soja, maïs, katoen en koolzaad.

Répercussion sur la réglementation ou la pratique régionale

Aucune mesure de mise en œuvre n'est nécessaire pour assurer la conformité du droit bruxellois au Protocole additionnel, celui-ci étant conforme au contenu de la Directive 2004/35/CE sur la responsabilité environnementale en ce qui concerne la prévention et la réparation des dommages environnementaux.

Gevolgen voor de gewestelijke regelgeving of praktijk

Er zijn geen uitvoeringsmaatregelen nodig om ervoor te zorgen dat de Brusselse wetgeving in overeenstemming is met het Aanvullend Protocol, aangezien dat in overeenstemming is met de inhoud van Richtlijn 2004/35/EG betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade.

La transposition de la Directive 2004/35/UE en Région de Bruxelles-Capitale (et par conséquent la conformité avec le Protocole additionnel) est en effet assurée par l'ordonnance du 8 mai 2014 modifiant l'ordonnance du 25 mars 1999 relative à la recherche, la constatation, la poursuite et la répression des infractions en matière d'environnement, d'autres législations en matière d'environnement et instituant un Code de l'inspection, la prévention, la constatation et la répression des infractions en matière d'environnement et de la responsabilité environnementale.

Implications budgétaires

En tant que traité mixte, la clé de répartition entre l'Autorité fédérale et les trois régions applicable au Protocole additionnel est celle du Protocole financier du 4 octobre 2002 à l'accord de coopération du 5 avril 1995 entre l'Etat fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et la Région de Bruxelles-Capitale relatif à la politique internationale de l'environnement. En application de cette clé, la participation de la Région de Bruxelles-Capitale s'élève à 6,3% de la contribution de la Belgique (soit 9% des 70% mis à charge des régions).

Les précédents indiquent que l'implication des communautés n'entraîne pas d'obligation financière dans leur chef, donc pas de réduction correspondante des contributions fédérale et régionales.

Bien que nous ne disposions pas encore d'évaluation précise, l'on peut s'attendre à ce que la contribution annuelle belge soit du même ordre que celle due pour le Protocole de Cartagena, soit environ 35.000 dollars américains. A titre de comparaison, la part de la Région de Bruxelles-Capitale de la contribution belge à ce Protocole s'élevait pour l'année 2018 à un peu moins de 2.000 euros.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

De omzetting van Richtlijn 2004/35/EU in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (en bijgevolg de naleving van het Aanvullend Protocol) gebeurde immers door de ordonnantie van 8 mei 2014 tot wijziging van de ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestrafing van misdrijven inzake leefmilieu alsook andere wetgevingen inzake milieu, en tot instelling van een Wetboek van inspectie, preventie, vaststelling en bestrafing van milieumisdrijven, en milieuaansprakelijkheid.

Gevolgen voor het budget

Aangezien het om een gemengd verdrag gaat, is de verdeelsleutel tussen de federale overheid en de drie gewesten die van toepassing is op het Aanvullend Protocol deze van het Financieel Protocol van 4 oktober 2002 bij het samenwerkingsakkoord van 5 april 1995 tussen de federale staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangaande het internationaal milieubeleid. Op grond van deze verdeelsleutel bedraagt de bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 6,3% van de Belgische bijdrage (d.i. 9% van de 70% die ten laste wordt gelegd van de gewesten).

Uit de precedents blijkt dat de betrokkenheid van de gemeenschappen geen financiële verplichtingen voor hen met zich meebrengt en dus ook geen overeenkomstige vermindering van de federale en gewestelijke bijdragen.

Hoewel we nog niet over een nauwkeurige raming beschikken, kunnen we echter verwachten dat de Belgische jaarlijkse bijdrage in dezelfde orde van grootte zal liggen als die welke verschuldigd is voor het Protocol van Cartagena, namelijk ongeveer 35.000 USD. Ter vergelijking: het aandeel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de Belgische bijdrage tot dat Protocol bedroeg voor het jaar 2018 iets minder dan 2.000 euro.

De minister-president van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

Rudi VERVOORT

La Ministre du Logement, de la Qualité de Vie, de l'Environnement et de l'Energie

De minister van Huisvesting, Levenskwaliteit, Leefmilieu en Energie

Céline FREMAULT

